

Ožigosana minimalna plača

Priznajmo si, minimalna plača, 'minimalc' ima negativen predznak. Podjetja nerada priznamo, da imamo zaposlene z minimalnimi plačami. Redko se spuščamo v razprave o tej temi, saj bi nas lahko hitro ožigosali, da imamo premalo socialnega čuta ali še česa hujšega.

Zadnje čase je precej razširjeno tudi razmišljanje: kdor si ne more privoščiti teh (višjih) plač, naj pač propade. Pa si kot država res lahko privoščimo oziroma želimo, da zapremo še zadnje delovno intenzivne tovarne in morda izgubimo nujna in zadnja znanja neke dejavnosti? Se je kdo vprašal, kje se nahajajo te tovarne in koga zaposlujejo? Bo naših 165 zaposlenih s povprečno starostjo 48 let, od tega 100 žensk, res tako lahko našlo drugo zaposlitev?

Kaj se zgodi, ko ministrica konec januarja objavi dvig minimalne plače? Za podjetja z nizko dodano vrednostjo, delovno intenzivna, s povprečno plačo precej pod slovenskim povprečjem, kot smo sami in kar nekaj drugih v tekstilni panogi, veliko. Pomeni, da moramo v dveh tednih prilagoditi naše načrte. Da moramo sredstva preusmeriti v plače in zmanjšati ali celo ukiniti investicije in razvoj. Ali pa naj raje zmanjšamo izobraževanja in usposabljanja, gradnjo blagovne znamke in udeležbo na sejnih? Pomeni tudi, da bomo v naslednjih mesecih manj konkurenčni. Da bomo, ker v tako kratkem času pač ne moreš spremeniti plačnega sistema, imeli še več ljudi z doplačilom do minimalne plače in še večjo uravnilovko. In še več nezadovoljnih zaposlenih.

Doplačila do minimalne plače so se nam na plačilnih listah pojavila seveda predvsem po letu 2016, ko so bili dodatki na nedeljsko, nočno in praznično delo izključeni iz minimalne plače. Čeprav so sodelavci prejeli višje plače, je beseda 'doplačilo' povzročila veliko nezadovoljstva, užaljenosti, celo obupa. Kljub predstavitvi sistema plač in raznim pojasnilom, se številni počutijo ponižani, ker jim mora 'država' doplačevati do minimalne plače. To je le eden od razlogov, ki kliče k reformi plačnega modela. Primerljivejšega, enostavnejšega in preglednejšega. Zakaj ga ne bi na hitro poenostavili: nesorazmerja v osnovnih plačah dvignimo nad minimalno plačo in vanjo vključimo določene dodatke, kot je dodatek na minulo delo in zahtevnost dela, ostali dodatki, predvsem za neugoden delovni čas, pa naj ostanejo. Če dosežemo, da se skupna masa plač zaradi tega ne bo

povečala, rast plač pa bo odraz produktivnosti, bomo še vedno sposobni tudi nagrajevati za dobro delo.

Podjetja, ki se borijo za plače svojih inženirjev, so dobro organizirana in slišana: »Višji neto, isti bruto.« Zahteve po korekcijah v smeri višjega neta za minimalno in druge podpovprečne plače pa so bolj redko izražene, pa so vsebinsko enako smiselne. To, da delodajalca 4,5-odstotni dvig minimalne plače stane 62 evrov, neto pa delavec prejme le 25 evrov višje izplačilo, je pač manj znano, a še kako pomembno dejstvo. Pri tem, se mi zdi, pozabljamo tudi na zelo pomembno stvar: višji neto pri minimalni plači ima hiter multiplikativen učinek, saj bodo osebe z nižjimi dohodki ves dohodek potrošile.

Ne želim razpravljati o sami višini minimalne plače, ali je ta ustrezna ali ne. Zagotovo je neustrezno razmerje med višino minimalne plače in socialno pomočjo, saj spodbuja neaktivnost ter delo na črno. Znanka je med dopustom bivala v apartmajih, ki jih je 'lastnica' prepisala na sina, sama pa živi od socialne pomoči. Prav tako je verjetno tveganje revščine pri neto prejemku 600 evrov drugačno pri nekom, ki v Ljubljani plačuje najemnino za stanovanje, ali pa živi v lastni hiši z vrtom in gozdom v okolici Metlike. Ali je smiselno zagovarjati sedanjí model minimalne plače za vse panoge in vse regije?

Seveda si vsi želimo višje plače. Smo si pa s kolegi iz panoge enotni, da je dvig plač potrebno doseči organsko, z dvigom dodane vrednosti, in tu bi panoga kot naša še kako potrebovala kako vzpodbudo države. Le tako bo rast plač vzdržna. Arbitrarno predpisovanje višine minimalne plače in usklajevanje v zadnjem trenutku ovira ta prizadevanja, saj povzroči zastoj pri uresničevanju zastavljenih vlaganj in drugih načrtov. [gg](#)

Foto: osebni arhiv

Dvig plač je potrebno doseči organsko, z dvigom dodane vrednosti in tu bi panoga kot naša še kako potrebovala kako vzpodbudo države.

Maja Čibej, predsednica Združenja za tekstilno, oblačilno in usnjarsko predelovalno industrijo pri GZS in izvršna direktorica Beti